

Den gode barnehagen Ein relasjonell barnehage

Organisasjon: Nygård Barnehage 2023

Førelasar: Jan Spurkeland

Tinging frå Ragne Mari

Flokken og kvalitet/Gode team

Prestasjonshjelp

Samskaping gjev kraft

Signaturstyrker i laget

Relasjonelt mot

Relasjonell åtferd

Nytte mangfoldet

Strategiar for resiliens

Kva er ein relasjonell barnehage

Alle tilsette har relasjonskompetanse

Tilsette tek relasjonelle initiativ til

Barn – foreldre – kollegaer

Sterk og profesjonell inkludering

Tett kontakt mellom aktørane

Verktøy for å byggje relasjonar til barn og vaksne .

Trening for voksne og born

Relasjonell åtferd startar alltid med kvart einskild menneske

Kva gjer **eg** som påverkar andre positivt/ mindre positivt ?

Kva er mitt relasjonelle «fotavtrykk» på jobben ?

Korleis kan eg trene/justere noko i mi programmerte åtferd ?

Kven kan være mine trenarar/rådgjevarar ?

Korleis kan eg få vite korleis andre opplever meg ?

Kvalifisering for individet

Kven kvalifiserer deg for den unike personen ?

Kunnskap om einskildmennesket

Kjennskap til barnet/ungdommen/personen

Innhenting av spesifikk kunnskap ?

Bygging av relasjonen ?

Å bu i anerkjenningshuset

Barn skal bu i anerkjenningshus

Vaksne har dei same behova

Varme og nærleik gjer oss trygge

Våre styrker får utløysing her

Synergiene mellom oss kan gje oss kraft

Anerkjenning - kjenneteikn

Eg merker at jeg betyr noko for deg

Du legg merke til noko positivt ved meg

Eg får positive kjensler ved ditt nærvær

Eg kjenner meg verdifull i ditt nærvær

Eg får tilgang til meir energi når du er her

Eg kjenner meg dyktig i ditt selskap

Flokkar og tilhørigheit gjev meining
Noko av det sikraste som gjev
meining i våre liv er relasjonar.
Vi er naturskapte for samliv og får nye
og sterke kjensler av samhørigheit når
vi møter flokken vår.
Ein familieflokk , ein interesseflokk , ein
jobbflokk, ein venneflokk og ein moroflokk

Formel for Relasjonar

$$\frac{X^2 - X}{2} = \text{Antall enkeltrelasjonar}$$

25 barn/elevar har 300 enkeltrelasjonar

30 barn/elevar har 435 enkeltrelasjonar

$$10^2 - 10 : 2$$

10 personer har 45 relasjoner

For at vi kan tala om ein gjennomarbeida relasjonell kontekst må vi sikre oss at alle dei 45 relasjonene har akseptabel kvalitet. Om berre ein av desse har negativ verdi, vil heile laget lida og tape energi. Det vert som en svulst i ein kroppsdel som påverkar resten av den friske kroppen.

Tillitsstadfesting-ei oppgåve

Eg har tillit til deg fordi:

Du får min anerkjennelse fordi:

Einsemd - ➡ Relasjon

Harvard University Robert Waldinger

What makes a good life ?

Loneliness kills –

good relationships make a happy
and long life.

Einsemd er et skuleproblem.

Eit helseskapande arbeidsliv

Relasjonell velferd i alle ledd i livet

Frå barnehage til sjukeheim

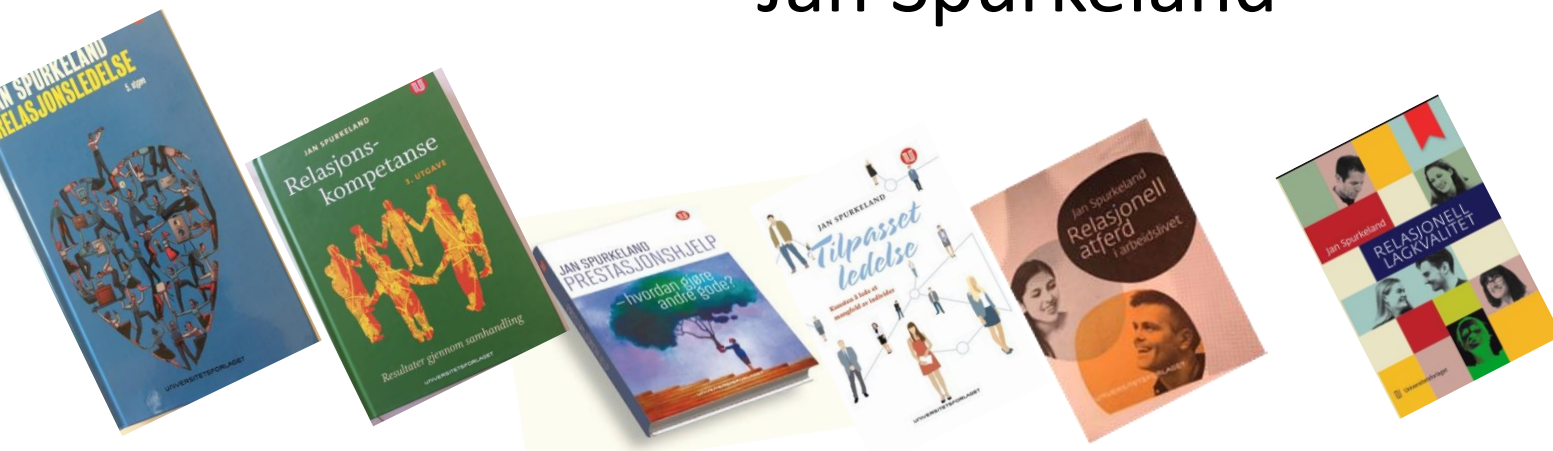
Relasjonskompetente menneske

- i helse
- i skule
- i arbeidslivet/næringslivet
- i tenesteyrke

Norsk/nordisk leiarskap

Jan Spurkeland

En kvadrologi om ledelse som går fra grunnleggende lederteorier i boken Relasjonsledelse, via utdypning av Relasjonsbegrepet i boken Relasjonskompetanse, til boken Prestasjonshjelp som tar begrepet videre og synliggjør verktøy og holdninger som gir **deg** mulighet til å bli en god **prestasjonshjelper!** **Tilpasset ledelse** er individets behov.

Relasjonspedagogikk:

Oppnå bedre læring ved å høyne kvaliteten på relasjonen lærer–elev, den viktigste enkeltfaktoren for læring. Pedagogisk tilrettelagt for studier og personlig utvikling.

Relasjonskompetanse

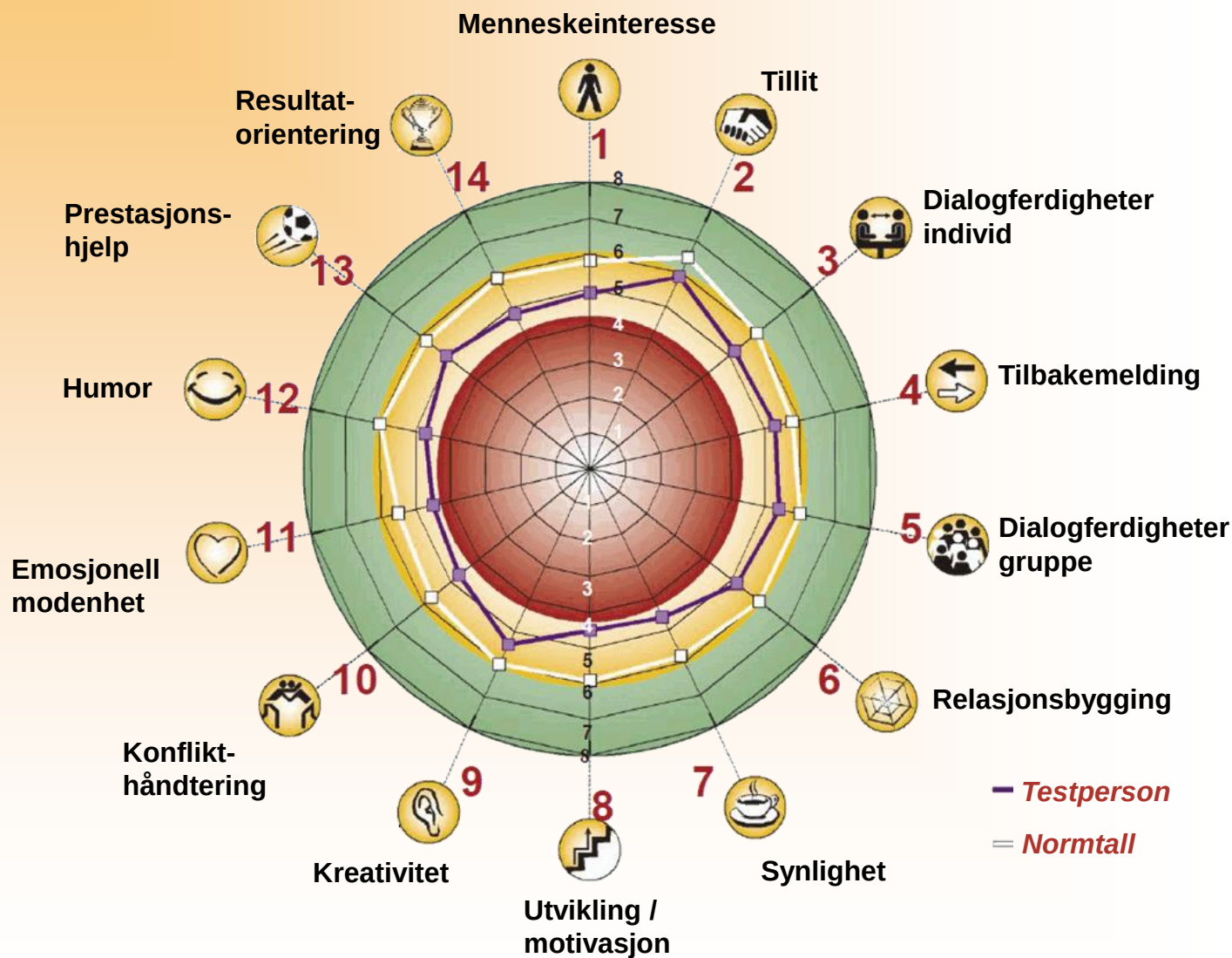
Kunnskap, ferdigheiter, evner og haldningar som etablerer, utviklar og vedlikeheld relasjonar mellom menneske.

Basis:

- Relasjonelt initiativ
- Relasjonell energi
- Relasjonelt mot

Relasjonskompetanse

Relasjonskompetanse i barnehage/skule

Lærerkompetanser og elevers læring i førskole og skole. Et systematisk Review utført for Kunnskapsdepartementet, Oslo 2008 av Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning v/ Universitetet i Aarhus, Danmark.

Omfatter 70 ulike undersøkelser hentet fra de siste 10 års viktigste empiriske forskning på de viktigste lærerkompetansene som bidrar til elevers læring. Undersøkelsene er hentet fra USA, Storbritannia, andre europeiske land, nordiske land, Australia, New Zealand, Canada samt andre land. Undersøkelsene omfatter flere fag, men i hovedsak morsmål og matematikk (65%). Over halvparten representerer grunnskolenivå, men videregående og barnehage er også representerte.

3 kompetanser bidrar mest:

- 1. Relasjonskompetanse**
- 2. Regelledelseskompetanse**
- 3. Didaktikkompetanse**

Forskerne mener dette bør få konsekvenser både for lærerutdanningen og for praksis i skolen.

Føresetnader for samarbeid

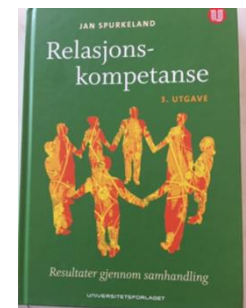
Tillit – openheit – fortrulegheit

Relasjonskvalitet – høgare nivå

Relasjonsutvikling mellom menneske

Relasjonskompetanse hjå menneske

Psykologisk tryggleik mellom partane

Treningsprogram

Relasjoner kan øvast og trenast til profesjonalitet

Vi kan trene :

Relasjonelle ferdigheiter

Relasjonell åtferd

Relasjonelle veremåtar

Relasjonelle verktøy

Relasjonelle haldningar

Evne til å gje prestasjonshjelp

Evne til å gjere andre psykisk sterkare,
evne til å gjere andre meir
kompetente og evne til å framheva og
utvikle det beste i andre menneske
(Spurkeland 2011a)

Alle kan ta mål av seg til å verta
prestasjonshjelparar.

Relasjonell åtferd

Relasjonell åtferd er den delen av våre uttrykk som påvirkar andre sitt liv, åtferd og responsar. I sum vil det sei mykje av vår kvardag i heim og på arbeid .

Vi kan hjelpe kvarandre til å ha det trygt og psykisk godt gjennom relasjonsorientert åtferd i den mellommenneskelege konteksten vi lever i.

Kva gjer relasjonen med mi evne til å lære frå meg ?

- - min kontaktkvalitet og min påverknad
- Kommunikasjon
- Naturleg autoritet
- Motiveringsevne
- Evne til å regulere barnet si åtferd
- Til å gjere barnet trygg
- Til å skape trivsel

Relasjonell åtferd

Morningåtferd/startåtferd

Farvelåtferd/avslutningsåtferd

Spontanåtferd/merksemdssåtferd

Anerkjennande åtferd

Markeringsåtferd/feiring

Relasjonell åtferd

Ei åtferd som positivt påvirkar

1. Den som leverer uttrykket
2. Den som mottek inntrykket

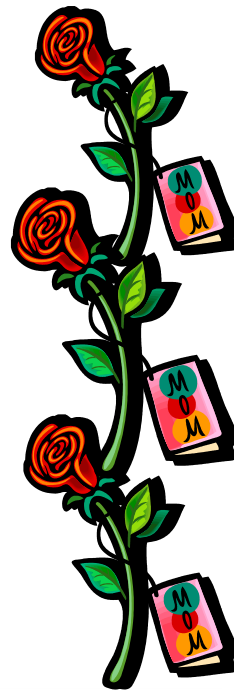
Påverkar

- Relasjonsutvikling
- Emosjonell tilstand
- Arbeidsevne
- Læringsmodus

ROS gjev 4 gevinstar

1. Mottakaren får ein gevinst: Anerkjenning
2. Sendaren får tre gevinstar :
 - kjensle av å gjere noko godt for andre
 - eit positivt omdøme
 - ein betre relasjon til mottakaren

Det løner seg å gje ROS

Relasjonell åtferd

Alle menneske har ansvar for si relasjonelle åtferd

- det betyr at eg tek ansvar for min påvirknad på andre
- det betyr at eg ser meg sjølv i eit relasjonelt perspektiv
- det betyr at eg møter medmenneske med vennlegheit
- det betyr at eg tek ansvar for stemningar omkring meg
- det betyr at eg regulerer andre si åtferd når dei møter meg

Relasjonell atferd i kvardagen

- Korleis vi møter kvarandre – med tydeligheit og vennlegheit
- Korleis vi lyttar til kvarandre – med intensjon eller korreksjon
- Korleis vi interesser oss for den andre – med undring og undersøking
- Korleis vi hjelper kvarandre – oppdagar eller ser deira behov for hjelp
- Korleis vi anerkjenner kvarandre – aktiv støtte og verdsetting
- Korleis vi byggjer kvarandre sitt positive sjølbilde – med ros og det sympatiske
- Korleis vi utviklar kvarandre – med generøsitet og deling
- Korleis vi spreier glede – med å tilføra emosjonell positivitet
- Korleis vi unngår å såra kvarandre – ved sensitivitet for den andre

Relasjonar og eksistensielle verdiar

Relasjonar er viktigste prosjektet i livet :

Påverkar: - all vår utvikling

- all vår lukke

- all vår helse

- mykje i vår fagutvikling

- mykje i vår sosiale utvikling

- alle våre sjølbilde-opplevingar

- vår overleving og livslengde

Samanheng mellom

Relasjoner og prestasjoner

Relasjoner og helse

Relasjoner og trivsel

Relasjoner og jobbvarigheit

Relasjoner og eit godt liv

Relasjoner og livslengde

Norsk leiarstil

Relasjonsledelse byggjer på norsk leiartradisjon

Kjenneteikn:

Mindre statusskildnad mellom leiar og medarbeidar

Likeverd, tillit og samarbeid er verdier som pregar forholdet

Dei tillitsvalde har stor makt i organisasjonen

Arbeidsmiljølova og norsk lovverk sikrar medverknad og involvering.

Verda sitt leiande demokrati

Relasjonsledelse i Norge

Historia

Først omtala i boka ” Ledelse, Dialog og samspill”
(Jan Spurkeland , Alma Mater forlag 1995)

Sidan utvikla til den første norske leiarfilosofien.
Vi leiar gjennom naturleg autoritet basert på
relasjon , tillit, likeverd og dialog.

Boka Relasjonsledelse kom i 1998 og seinare i
utgåve 2. i 2005 og 3.utgåve i 2009
og 4.utgåve i 2013 og 5. utgåve i 2017(Jan Spurkeland,
Universitetsforlaget)

Tilpasset ledelse

Individet og behov

Organisasjonen og behov

Leiaren sine avgrensingar:

Kunnskapar

Vilje

Prioritering

Leiaren sin fleksibilitet

To hovedvegar inn i Relasjoner

Intellektuelt

Kjennskap til

Emosjonelt

Positive kjensler for

«Vårt løynde arkiv»

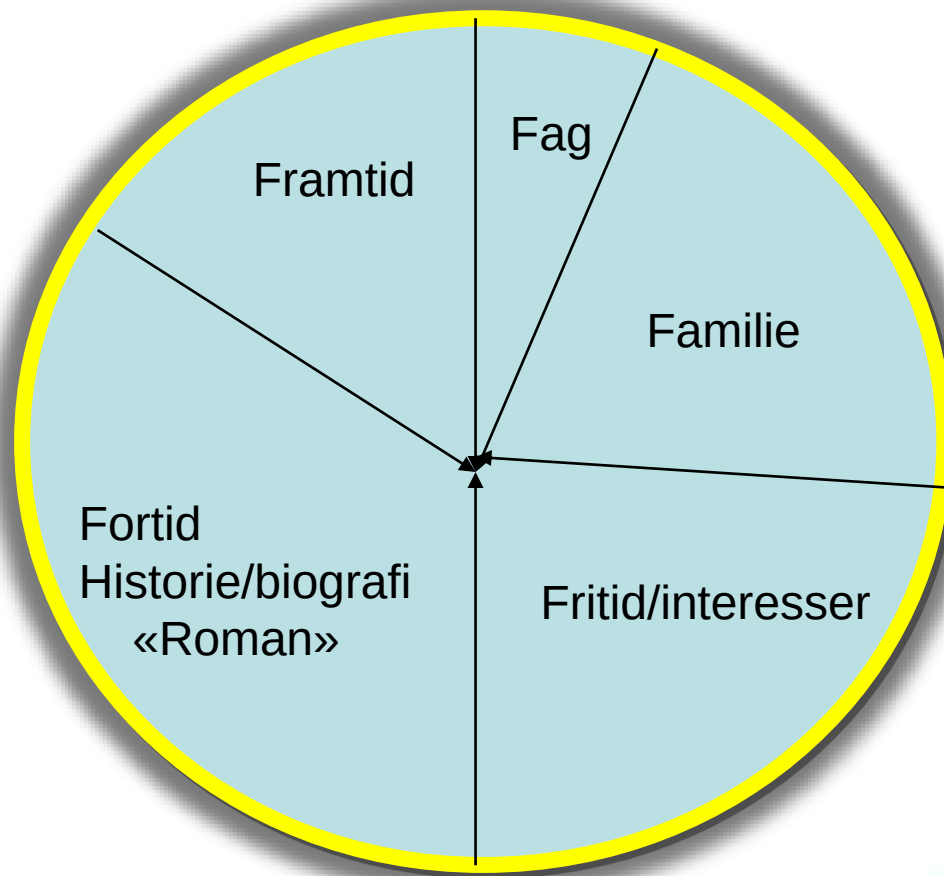

Eit ope og eksponert menneske.

Løynd og ueksponert menneske.
Vårt løynde arkiv.

Heile menneske

24-timars mennesket. Det fargerike fasettmennesket.

Det sympatiske menneske

**Det
sympatiske:**

**Trekk
Historie
Åtferd**

Det usympatiske:

- Lett å mislike
- Irriterande
- Egoistisk

Kunsten å bli glad i folk handlar om å observere “Det sympatiske menneske”

Kva kjenneteiknar

Eit relasjonelt menneske ?

Relasjonskompetanse

Relasjonell handlingskompetanse

Relasjonelt initiativ

God relasjonell kapital

Prioritet for menneske

Kongruent relasjonelt uttrykk

Altruistiske holdningar

Kan etablere relasjonell resiliens
- og relasjonell «sustainability»

Meining og mål med «Relasjonell atferd i Arbeidslivet»:

- Betre nærvær/lågare fråvær
- Betre helseskapande leiing
- Meir arbeidsglede i kvardagen
- Betre relasjonar elev-lærar
- Betre relasjonar helseansatt-pasient
- Mindre einsemd med relasjonar
- Betre relasjonell velferd

Livsmeistring i barnehage og skule

Utdanningsdirektoratet: «Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser»

Det betyr at barna må lære grunnleggende relasjonskompetanse

Sterke og førebyggjande relasjoner mellom alle aktører er den einaste garantien for eit godt opphald i barnehagen og i skulen.

Livsmeistring er relasjonsmeistring

Det patologiske menneskesynet

Mennesket si sjukelegheit

Diagnoser

Det unormale

Det som treng forbedring

Det vi må lækje

Lever vi i ei patologisk tid ?

Det salutogene menneskesynet

Auke interesse for meistring

Positivt ressursfokus

Det friske menneske

Forsterking av det gode

Helsefremmande faktorar

Salutogen leiarskap/pedagogikk

Salutogen tilnærming til fråfall

Styrkedyrking i barnehagen

Signaturstyrker (Martin Seligman)

«Dei tusen intelligenser»

«Når lidenskap forandrer alt» (Ken Robinson)

« Det sympatiske menneske» (Jan Spurkeland)

«Relasjonsbilde - kva du er god på»

Meistringstru (Bandura)

Det salutogene menneskesynet

Einsemda er eit fengsel

To nivå for einsemd

1. Sosial einsemd. Trist kjensle
av å ikkje nå fram til dei andre

2. Relasjonell einsemd.

Alvorleg oppleving av å verta
ignorert og utestengt.

Relasjonell merksemd

Kan kjenneteikne einskildpersonar og eit heilt arbeidsmiljø

Ei åtferd som verdset medmenneske

Kjem til uttrykk som :

Augekontakt og smil

Bruk av førenavn

Positive merknader /anerkjennelse

Handhelsing/kroppskontakt/nærleik

Kjennskap til den andres livssituasjon

Merksemd mot personen og dei viktigste verdiane og relasjonane.

Relasjonell likesæle

Kan kjenneteikne enkeltpersonar og eit heilt arbeidsmiljø

En åtferd som neglisjerar medmenneske

Kjem til uttrykk som:

Manglande augekontakt

Likesæl helsing (hei, nikk, kontaktløyse)

Neglisjering av navn og personlege kjennetegn

Dårleg attkjenning av viktige persondata(barn, sjukdom, røynsler o.s.v.)

Manglande anerkjenning og respektløyse

Meining og mål med RELASJONSPEDAGOGIKK

Tilknyting og identifisering med lærar og skule

Klasseleiing og læringsmiljø

Lojalitet og naturleg autoritet

Disiplin og trivsel

Fjerne mobbing

Fjerne fråfall

Stoppe resignasjon og lært hjelpeløyse(Seligman)

Betre psykisk helse

Engasjere foreldre

Gje livsmeistringskompetanse

Relasjonell lytting!

Å lytte på: intensjonskanalen

Lytteren hører og oppfatter:

- Botskapen – ikke kun orda
- Heilskapen – ikkje detaljer
- Verdier – ikke formuleringar
- Heile uttrykket – ikkje kun det verbale

Intensjonslytting

Å lytte på : feilsøkingsskanalen

Lytteren hører og oppfatter

- Orda – ikkje intensjonen
- Detaljane – ikkje heilskapen
- Formuleringane – ikkje intensjonen
- Utvalg av uttrykket - orda
- Det ufullkomne – dei formelle feila

Korreksjonslytting

Relasjonell resiliens

Uttrykket relasjonell resiliens betyr at relasjonen har ei motstandsevne i seg til å tåle motbør slik at den ikkje brest før den når eit utilgjeveleg og uoverkomeleg punkt(Spurkeland 2017).

Relasjonell resiliens i ei gruppe er ei form for robustheit mot skader og slitasje i alle forhold mellom menneska i gruppa.

Hustavle for relasjoner

Her skal du merke

- at du blir sett
- og verdsett

Relasjonell kapital

Kjærleiksrelasjonar
Venskapsrelasjonar
Vennlege relasjonar
Respektrelasjonar

RELASJONELL KAPITAL:

*Det eit menneske omgjev seg med av kjærleik ,
venskap, venlegheit og respekt i livet sitt*

Vår relasjonelle røyndom

Relasjonskvalitet kan evaluerast etter ein skala på ni ulike trinn(Spurkeland 2012 og 2015) frå mest positiv til mest negativ:

1. Kjærleiksrelasjonar – partane er glade i kvarandre
2. Venskapsrelasjonar – partane har eit venskapeleg forhold
3. Fortrulegheitsrelasjonar – partane opnar lukka rom og gjev tilgang
4. Venlegssrelasjonar – partane hjelper og støttar kvarandre
5. Respektrelasjonar – partane respekterer kvarandre utan aktiv støtte

Relasjonell nøytralitet ??

6. Slitsame relasjonar – partane tek energi frå kvarandre
7. Krevende relasjonar – partane tek mykje energi frå kvarandre
8. Helsefårlege relasjonar- partane gjev kvarandre helseplager
9. Hatrelasjonar – partane motarbeider kvarandre svært negativt

Relasjonelt mot

Relasjonelt mot treng du:

- Når du merker motstand i deg mot andre
- Når du kvir deg til å ta kontakt/møte andre
- Når du veit at kontakt er einaste vei ut

Typiske situasjoner:

- * Etter en kvardagsueinigheit/småkrangel/uheldige ord
- * Når nokon du kjenner opplever sterk sorg
- * Når du skal ta initiativ til forsoning
- * Når du skal konfrontere sterke personer med "sannheita"
- * Når du skal møte menneske du kjenner antipati mot

Tilbakemelding

- er ferskvare
- er oppmerksomheit
- som du gjev for å hjelpe

*Drivkrafta i tilbakemelding må være å
ville den andre vel!*

4 treningsområder

- 1 Gje positiv tilbakemelding . Trenast.Byggje,utvikle relasjon
2. Ta imot positiv tilbakemelding. Trena glede og takksemd
3. Gje negativ tilbakemelding. Trenast for å finne rett form
4. Ta imot negativ tilbakemelding. Trenast mykje. Rett reaksjon

Å gje tilbakemelding

Råd om å gje tilbakemelding

Positiv tilbakemelding:

- * Vis storsinn og gje når det er fortent
- * La gjerne andre høre på
- * La rosen stå uten reservasjoner
- * Gje daglege doser i dine omgivnader

Negativ tilbakemelding:

- * Vis relasjonelt mot og be om ein samtale
- * Sei gjerne at du kvir deg til å gjere dette
- * Start tilbakemeldinga med at det er eigen oppleving/kjensle du gjev uttrykk for
- * Inviter til dialog om saka/åtferda (ikke personlegdomen)
- * Ta vare på mottakaren i situasjonen
- * Gå rett på sak/unngå omsnakk

Å ta imot tilbakemelding

Råd om å ta i mot tilbakemelding

Positiv tilbakemelding:

- Sei takk og la det søkkje inn i deg
- Ikke vurder sender eller motiv
- La rosen verka inne i deg og kvitter med å sei/tenkje noko positivt om sendaren

Negativ tilbakemelding:

- Sei takk for motet/viljen til å sei frå
- Vær offensiv og still spørsmål
Finn lærdom for seinere endra åtferd
Ikkje gå i forsvar, men takk for hjelpa

Å verte sett – kva er det ??

Personleg oppleving av å få oppmerksomheit

Personleg styrking ved å få anerkjenning

Glede ved å bli verdsett for den eg er

Glede ved å kjenne at mine styrker er verdifulle

Tilfredsheit ved «psykisk berøring»

Det finst ein streng i alle som gjev resonans

Fra vogge til grav finst denne strengen som gjev resonans
Skulen og den relasjonelle konteksten
må hjelpe barnet/ungdommen til å finne
eit tema/aktivitet/område
som gjev gjenklang i individet !
Når dette resonansområdet får merksemd,
blomstrar heile mennesket .
Vi må søkje etter denne strengen på
eit mykje breiare spekter enn vi gjer i dag !

Styrkedyrking

Signaturstyrker (Martin Seligman)

«De tusen intelligenser»

«Når lidenskap forandrer alt» (Ken Robinson)

« Det sympatiske menneske»

«Relasjonsbilde - kva du er god på»

Meistringstru (Bandura)

Det salutogene menneskesynet

Alle menneske har sin intelligens

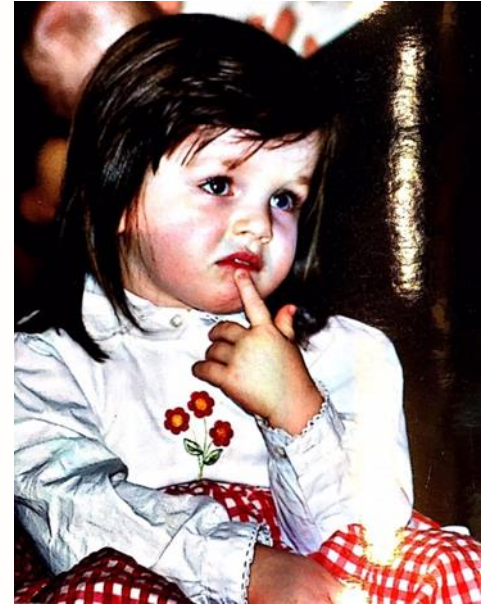

- eit meistringsområde der dei fungerer
- eit utføringsområde der dei vert tilfreds
- eit åtferdsmønster som gjev dei livsglede
- eit område der dei opplever positiv respons – i seg sjøl, eller utanfrå - frå andre

Å leite etter eigen – eller andre sin intelligens

Å søkje etter

- ibuande lidenskap
- den rette hylla(Ken Robinson)
- treffpunktet mellom talent og aktivitet
- scanning av totaltalentet
- lateral tenkning om talent
- breidda og omfanget av styrker

Teoretisk grunnlag

- **Positiv psykologi – Martin Seligman**
- Positive kjensler – og forsterking
- Styrker i menneske- mine signaturstyrker
- Lært optimisme – førebyggje depresjon
- Disputering av katastrofetankar- stille spørsmål ved eigne negative tankar
- Lært hjelpeløyse - av repeterte feil - passivitet- det nyttar ikkje: = fleire nederlag

Signaturstyrker

Ein signaturstyrke gjenkjennest ved ein del tydelige teikn: (Peterson,C. & Seligman,M.E.P. 2004)

Bæraren av ein signaturstyrke kjenner ein autentisk «dette er meg» kjensle når styrken vert teken i bruk i arbeidet.

Bæraren blir glad, motivert, opprømt eller ivrig når styrken får spelerom.

Bæraren får ein bratt læringskurve når personen bruker signaturstyrken til å lære nye ferdigheiter.

Bæraren merkar ein dragning mot å nytta signaturstyrken i kvardagen sin.

Signaturstyrker (Seligman)

Visdom og kunnskap

- 1) Nysgjerrigheit
- 2) Kjærleik til kunnskap
- 3) Dømmekraft
- 4) Oppfinnsomheit
- 5) Sosial intelligens
- 6) Perspektiv

Mot

- 7) Tapperheit
- 8) Uthaldenheit
- 9) Integritet

Medmenneskeligheit og kjærleik

- 10) Vennlegheit
- 11) Kjærleik

Rettferdighet

- 12) Samfunnsengasjement
- 13) Rettskaffenheit
- 14) Leiareigenskapar

Signaturstyrker (Seligman)

Måtehold

- 15) Sjølkontroll
- 16) Forsiktigheit
- 17) Audmjukheit

Transcendens (attanfor- bortanfor vår røynsle)

- 18) Skjønnheitssans
- 19) Takksemd
- 20) Håp/von
- 21) Åndelegdom
- 22) Tilgjeving
- 23) Humor
- 24) Livsgleda

Relasjonelle signaturstyrker

10 av 24 signaturstyrker er relasjonelle styrker/relasjonskompetanse

Sosial intelligens

Vennligheit

Kjærleik

Fellesskapskjensle

Leiarskap

Audmjukheit

Takksemd

Tilgjeving

Humor og leikelyst

Livsglede

Relasjonsbilde = ein sum av «det sympatiske menneske»

Relasjon til meg sjølv	Kollegarelasjoner
Familierelasjon	Leiarrelasjon

Relasjonsbilde = ein sum av «det sympatiske menneske»
For _____ (Barnehageversjon)

Barnet sin relasjon til seg sjøl.	Barn/barn relasjoner
Familierelasjoner	Dei vaksne i barnehagen